

УДК 811.161.2 (477.82)'373.23
DOI <https://doi.org/10.26661/2414-9594-2020-1-2-10>

ВІДАНТРОПОНІМІЙНІ ЧОЛОВІЧІ ОСОБОВІ НАЙМЕНУВАННЯ В ЗАХІДНОПОЛІСЬКІЙ НЕОФІЦІЙНІЙ КОМУНІКАЦІЇ

Шульська Н. М.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри соціальних комунікацій
Волинський національний університет імені Лесі Українки
пр. Воли, 13, Луцьк, Україна
orcid.org/0000-0003-4703-1798
nat_sh@ukr.net*

Зінчук Р. С.

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри української мови
Волинський національний університет імені Лесі Українки
пр. Воли, 13, Луцьк, Україна
orcid.org/0000-0002-5432-7346
zinchuk_@ukr.net*

Римар Н. Ю.

*кандидат філологічних наук,
асистент кафедри славістичної філології, педагогіки та методики викладання
Білоцерківський національний аграрний університет
пл. Соборна, 8/1, Біла Церква, Київська область, Україна
orcid.org/0000-0003-2471-7703
nat-rymar@ukr.net*

Ключові слова: *прізвисько,
неофіційна комунікація,
відантропоніміїні особові
найменування, мікрогрупа,
Західне Полісся.*

У статті методом експедиційного вивчення говірок Західного Полісся диференційовано й докладно проаналізовано неофіційні чоловічі антропоніми, умотивовані іменами їхніх носіїв. З'ясовано також основні причини появи такої групи пропріативів: із метою уникнення явища тезонайменування з'являються додаткові емоційно-експресивні словоутворення, представлені так званими прізвиськами. В активі підгрупи народно-побутового іменника поліщуків засвідчені різні антропоніміїні категорії: церковно-християнські чоловічі та жіночі імена, запозичення, номінації, зумовлені різноманітними асоціативними процесами. На формування сучасного неофіційного антропонікону впливає також мода і входження іншомовних номенів в українське називання. Встановлено, що за кількісним показником третю частину неофіційних назв відантропоніміїного походження становлять прізвиська, умотивовані традиційними чоловічими іменами. Зважаючи на високу поліваріантність чоловічого особового іменника, у кількісному плані переважає якраз ця група неофіційних назв. Зазвичай продуктивними у словотворі західнополіських прізвиськ стали такі традиційні чоловічі імена українців: Іван, Микола, Василь, Володимир, Петро, Михайло, Андрій та інші. Порівняно менше неофіційних антропонімів постали від жіночих особових імен. У репертуарі західнополіських неофіційних іменувань представлено давні та сучасні антропоніміїні деривати з різноманітним функційно-семантичним навантаженням: демінутивні й пейоративні форми, фонетико-морфологічні модифікації, рідковживані імена та okazional'ni uтворення. Мікрогрупою цього різновиду прізвиськ виступають також неофіційні антропоніми, умотивовані викликаними іменними асоціаціями. Функціонують також вуличні назви, що постали від запозичень з російської, польської, англійської мов. Серед прізвиськ з основами іншомовного походження засвідчено давні відіменні утворення та інновації. У прізвиськових одиницях простежено фонетичні інтерферентні процеси.

ANTHROPONYMIC-GENERATED MALE PERSONAL NAMING UNITS IN WEST POLISSIA INFORMAL COMMUNICATION

Shulska N. M.

*PhD in Philology,
Associate Professor at the Department of Social Communications
Lesya Ukrainka Volyn National University
Voli ave., 13, Lutsk, Ukraine
orcid.org/0000-0003-4703-1798
nat_sh@ukr.net*

Zinchuk R. S.

*PhD in Philology,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
Lesya Ukrainka Volyn National University
Voli ave., 13, Lutsk, Ukraine
orcid.org/0000-0002-5432-7346
zinchuk_@ukr.net*

Rymar N. Yu.

*PhD in Philology,
Assistant Professor at the Department of Slavic Philology, Pedagogy and Teaching Methods
Bila Tserkva National Agrarian University
Pl. Soborna, 8/1, Bila Tserkva, Kyiv region, Ukraine
orcid.org/0000-0003-2471-7703
nat-rymar@ukr.net*

Key words: *personal document, essay writing, editing tools, author's self, genre generalization, meta-novel.*

“In Memory of Memory or Post-Memory” is one of those non-fiction works that rely on various documents combined with fiction. It raises a complex of problems, and the author’s position is expressed by the plot of his search for the solutions, without claims of categorical conclusions. Hence, there are disputes about the genre of M. Stepanova’s book, and different versions. Having reviewed them, and being in agreement with Sergey Orobyi’s conclusion that “In Memory of Memory or Post-Memory” is a metanovel, the author of this article aims to show that this is a work of a completely different type which requires precise qualification of its genre definition. The article shows that a peculiar construal of the plot and the mechanism of creation of the “In Memory of Memory” is given in M. Stepanova’s text itself in a system of mirrors giving a reflection of her pondering her trade, and of those authors who had already had similar books (Sh. Salmon, R. Goldchain, V. Zebald et al). By introducing into the text hundreds of names and pieces of factual data, using the experience of ready-made texts and oral history records, M. Stepanova relies on a through motif of personal and family memory, and its isomorph motif of the memory of a national catastrophe. They serve both for their organic connection, and for the contrasting connections of pieces of reality varying in their optics and scale. And they also serve for transformations of all those numerous reminiscences and allusions M. Stepanova uses to depict the main messages and meanings of the entire novel. The plot lines of reconstructed histories of friends and relatives are interconnected among themselves, and with the material of documentary and literary sources with the help of different editing tools. The principle of editorial construction of the text facilitates the showing of contrast and inevitable conflict of different simultaneous events, of coincidental connections between different facts, and metaphorical portrayal of a catastrophe and disintegration of the conscience of the person and the world. In M. Stepanova’s work, personal documents, such as letters and diaries, in combination with official documents, as well as fictional documents, fantasy and improvisation serve as the main material for comprehension and description of the facts of reality. And, importantly, the author submits to reflection the factual materials presented to the reader, the manner and the algorithm of their presentation in the text, and the author herself as the creator of the text in front of the reader’s eyes. All that lets us conclude that the genre of “The Memory of Memory” is an auto-documentary meta-novel.

Офіційна система називання жителів Західного Полісся демонструє явище тезонайменування, особливо у старших за віком носіїв, де ще присутня традиційність у використанні чоловічих імен (Іван, Микола, Василь, Володимир тощо). У сучасному іменнику ця тенденція дещо звужена, що зумовлено модою і входженням іншомовних номенів в українське називання. У кожному населеному пункті багато однакових корінних прізвищ, де теж спостережено тезоназивання. Це зумовило появу додаткових неофіційних антропонімічних окреслень – прізвиस्क. Серед мотиваційної бази неофіційного називання поліщуків засвідчено велику кількість вуличних назв, похідних від антропонімів. Ці неофіційні назви утворені переважно від власних особових імен і прізвищ, рідше – від прізвиस्क і патронімів. В антропоніміці немає одностайної думки, чи всі неофіційні антропоніми відносити до прізвиस्क. Як же бути з варіантами імен чи відпрізвищевими назвами, що безпосередньо ідентифікують і характеризують носія? О.В. Суперанська стверджує: «Якщо ім'я відповідає моделі, воно сприймається як ім'я. Якщо воно за якимись параметрами (асоціаціями з апелюваннями) не задовольняє ці моделі, структура його порушується і є причини говорити про прізвишкові утворення» [1, с. 189]. Г.Є. Бучко і Д.Г. Бучко диференціюють неофіційні варіанти імен та власне прізвиська, додаючи, що в ролі прізвиस्क все ж можуть бути використані варіанти імен, але лише ті, які не є традиційними для певної території [2]. Термін *ім'я-прізвишко* подає І.І. Трійняк у «Словнику українських імен» [3, с. 10]. Досліджуючи прибузькі говірки, С.К. Богдан переконалася, що «частина варіантів імен, утративши внутрішню форму, викликала тенденцію переосмислення: ім'я набуло конотації і виступає вже як прізвишко (напр.: *Віцик, Вулий, Мошко*)» [4, с. 10]. Про використання в ролі прізвиस्क пестливих імен зауважував Р.І. Осташ: «Якщо в селі є кілька жінок із однаковим іменем, то деякі народні варіанти можуть служити індивідуальними прізвишками, щоб виділити цю людину з гурту. Скажімо, із кількох *Василін* одну називають *Василина*, іншу – *Василінка*, ще іншу – *Василінця*. Таким чином, ім'я ніби бере на себе функцію прізвиська» [5, с. 119]. Ономаст зауважує, що вуличні найменування, утворені від народних варіантів імен, можуть бути як нейтральними прізвишками, так і мати ситуативний відтінок насмішки, зневаги тощо [5, с. 117]. Р. Мрузек [6] і М. Дуйчак [7] до розряду прізвиस्क відносять пестливо-здрібнілі та згрубілі форми особових імен. У зв'язку з непослідовністю віднесення українськими ономастами відантропонімічних утворень до власне прізвиस्क ми, спираючись на власні спостереження й наукове підґрунтя, вважаємо, що кваліфікувати як прізвиська можна ті варі-

анти імен, які безпосередньо ідентифікують носія, вказують на якусь зовнішню чи внутрішню рису і вживані часто. Неофіційне найменування жителя с. Берестяни Ківерцівського району Волинської області *Петице* не тільки наголошує на імені носія (чоловіка звати Петро), але й характеризує його за зовнішністю: 'високого зросту, кремезний'. Така назва не може бути варіантом імені ще й тому, що ідентифікує тільки цю особу, інших Петрів у селі так не називають. Сьогодні постає проблема комплексного дослідження цього різновиду неофіційних антропонімів, вивчення їхньої лексико-семантичної бази й мотиваційної специфіки, що й визначає актуальність представленої розвідки.

Під час експедиційного збирання прізвиськового матеріалу виявлено, що в селі Чаруків Луцького району Волинської області трьох чоловіків офіційно називають *Володимирами Найчуками*, однак для їх розрізнення послуговуються прізвишками *Лось, Бегемот, Професор*. У населеному пункті Довжиця Маневицького району Волинської області носіїв із однаковим іменем *Мамвій* у сільському колективі ідентифікують конотативними прізвишками-іменами *Мамвій, Матюха, Мамвійчик*. Указані відпрізвищеві й відіменні деривати в розвідці кваліфіковано як прізвиська, оскільки вони виконують чітку ідентифікаційну функцію стосовно конкретного носія, мають характеристичний елемент: *Толічок* 'невисокого зросту'. На прізвишкову номінацію антропоніма вказує те, що ця назва в населеному пункті є єдиною й ідентичною відносно конкретного денотата. У пестливих прізвиських-іменах (*Валька, Петрик, Тосік* і тощо) експресивна функція первісного квалітативного компонента на сучасному етапі побутування повністю знівельована. Такі назви служать лише для диференціації носія в соціумі.

Офіційні антропоніми – важливий чинник у процесі творення прізвиська. При цьому дуже часто спостерігаємо подвійну мотивацію: окрім зміни офіційного антропоніма, присутня характеристична функція, пор.: *Крисічко* 'низького зросту', *Гавася* 'за особливостями мовлення', *Льотка* < Володька < Володимир 'за дитячою вимовою', *Іван Ковалик* 'за родом заняття', *Кракра* < Ворон, *Прянік* < Овсянніков. О.В. Боронина, характеризуючи відантропонімічні прізвиська, стверджує, що подвійна мотивація виникає тоді, коли ім'я чи прізвище викликає асоціацію, яка з'являється в того, хто називає, з якоюсь рисою носія [8, с. 119]. З іншого боку, офіційні найменування можуть бути невідомі для мовців, коли основну ідентифікаційну функцію виконує лише прізвишко, не пов'язане з іменем чи прізвищем носія.

В активі підгрупи «*Неофіційні антропоніми, вмотивовані іменами носіїв*» засвідчені різні іменні категорії: церковно-християнські чоловічі

імена, запозичення, номінації, зумовлені різноманітними асоціативними процесами. Деякі прізвиськові основи дозволяють навіть реконструювати давні слов'янські автохтонні імена. У кількісному плані перевагу надано чоловічим іменам, оскільки це зумовлено такими причинами: чоловічих імен більше, ніж жіночих, і вони характеризуються вищою поліваріантністю; існує давня традиція називати дитину за іменем батька, а також важлива специфіка вуличних антропонімів, які виникають і функціонують, за нашими спостереженнями, активніше в чоловічих колективах, попри те, що жінки балакучіші та емоційніші.

Реєстр чоловічого особового іменника репрезентований у прізвиськах понад 150 іменами різного походження, представленими варіантними формами. Антропонімні основи з чоловічими іменами об'єднані в мотиваційні ряди (МР), або іменні ряди, та репрезентовані іменами-мотиваторами (ІМ). Простежено, що продуктивність ІМ залежить від популярності особового імені та ступеня його варіативності. За частотою вживання і структурною розгалуженістю серед неофіційного антропонімного реєстру на Західному Поліссі встановлено 10 найпоширеніших чоловічих МР:

МР Іван (124 прізвиська, 15,9% від чоловічих іменувань). МР репрезентований ІМ *Іван* || *Йван, Ван, Ян, Івах* || *Вах*. Засвідчено прізвиська-гіпокористики, серед яких приблизно однаково розподілені як демінутивні, так і пейоративи: *Іванько, Йванушка, Іванчик, Іванець, Іванюша, Івасьо* [9, с. 167], *Ванька, Ванюшко, Ванік* [10, I, с. 171], *Венька; Івантюра, Іваніс, Іванцюра, Ванджа, Ваню, Ваньока, Ванюрик, Ванц, Ванюха, Ванюша, Ванта, Ваніло* [10, I, с. 171], *Ваха, Вахін, Ванчос*. Щодо варіантів імені з початковим [й], то, як свідчить І.І. Трійняк, вони використовуються в художніх творах, неофіційних документах, усних розмовах [3, с. 146]. Іменування *Янек* || *Яник, Янок, Янчик* [10, III, с. 351], *Яньо, Яндзьо*, очевидно, польські дублети, фонетично модифіковані в західнополіських говірках. Серед холмських прізвиськ виявлено варіант *Ясьо* [9, с. 170]. У цих говірках засвідчено і специфічний дериват *Івандерек* [9, с. 167]. Спорадично побутують інші антропоніми: *Вац, Вацик*, утворені, ймовірно, шляхом консонантної втрати від *Ванц, Ванцик*, пор. *Ванцук, Ванцьо* [3, с. 145]. Засвідчено найменування, похідні від *Йон*: *Йон* || *Йонь, Йонко, Йончик, Йоньо*, які в західнополіських говірках швидше полонізми (імена з початковим *Йо-* [3, с. 147]), ніж румунізми [3, с. 145], що зумовлено виразним територіальним чинником. Виявлено поодинокі західнополіські прізвиська-імена *Нюсь, Нюська*, пор. тотожні антропоніми *Нюсик, Нюсьо* [3, с. 145].

МР Микола (77 прізвиськ, 9,8%). У прізвиськах МР маніфестований похідними від офіційного імені *Микола* й поширеного розмовного варіанта

Коля. Розгалужене прізвиськове гніздо від імені *Микола* засвідчує такі деривати: *Миколка, Миколлай, Микусь, Миколасць, Миколаяшко, Микольця, Миколайко, Миколайцьо, Миколайчик, Миколаючок, Миколаюня, Миколушка, Колик, Кольця, Кольчик, Колюнцьо, Колоньчик, Коляшик, Коляцик, Колінко* [10, II, с. 74], *Каляник, Калюня* || *Кулюня* || *Кулюньо*; *Миколь, Кольша, Кольомба, Колюндра, Колюха, Коляца, Колюн, Кольдус, Коліньоць, Колюсь* [10, II, с. 76], *Каляциюн, Каляка, Куляк, Кульбушин, Кога, Коца* || *Коця, Кацо, Кацьа*. Засвідчено, ймовірно, оказіональні утворення *Миколіс, Коляпса, Колькось* [10, II, с. 77], умотивовані аналізованим іменем.

МР Василь (60 прізвиськ, 8%). Цей МР оформлений спільнокореневими дериватами від ІМ *Василь* і *Вася*. Прізвиськове гніздо розмовного варіанта *Вася* значно об'ємніше: *Васька, Васюня, Васечко, Васка, Васюнічка, Васинача, Васятка* [10, I, с. 177–179]; *Васюта, Васьо, Вайс, Васер, Васиґа, Васо, Вастер, Васюра, Васюрник, Васюта, Васинко, Васісь* [10, I, с. 167, с. 175–180]. Антропоніми *Вац, Вацик* свідчать про польські запозичення, пор. ідентичні форми *Вацик, Вацюра* [3, с. 61]. Зафіксовано прізвиська, похідні від повного імені *Василь*: *Василисько, Васельо, Васіль, Василонь* [10, I, с. 176]; *Василько* || *Васелько, Васелик, Василечко, Василик* || *Васелик* [10, I, с. 171]. Виявлено інтерферентні назви: *Базиль, Бадзіль*, пор. польсь. *Vazył*.

МР Володимир (48 прізвиськ, 6%). Найменування цього МР маніфестовані утвореннями від офіційного імені *Володимир* і розмовного *Вова*: *Володька, Володюнчик, Валадейчик, Вовінька, Вовчик; Вальдо* [10, I, с. 170]; *Волоха, Воха, Voxан, Вовц, Вуроха*. Антропоніми *Вова, Вовінька, Вовочка* дослідники кваліфікують як росіянізми [3, с. 74]. Деякі назви відтворюють поширений у розмовній практиці полішуків аферезний тип іменування на *лад-* < *лод-* < *волод-*: *Ладик, Ладимцьо, Ладимір, Ладимирко* [10, II, с. 123] || *Ладімирко, Ладушка* [11, с. 71]. Такі варіанти засвідчено лексикографічно: *Ладь, Ладько* [3, с. 75]. Вплив польської мови виявляють назви *Влодзя, Владзь, Ладзьо, Лодзьо, Ладек* [11, с. 71], пор. польсь. *Włodek*, болг. *Владьо*.

МР Петро (40 прізвиськ, 5%). Із цим іменем в основах прізвиськ переважають демінутивні форми: *Петрик*, холмське *Петранцьо* [9, с. 167], *Петрусь, Петруньо, Петрунько* [10, II, с. 384], *Петрочко, Питруньцьо, Пунь* [10, II, с. 446], холмське *Пуньо* [9, с. 169], пор. словникові фіксації *Пуник, Пуньо* [3, с. 294], *Пецик*, пор. *Пецьо* [3, с. 294], *Петьочка* [10, II, с. 385], *Петюсь, Пітько*. У складі холмських іменувань виявлено згрубілу форму *Петрунята* [9, с. 167]. Спорадично побутують специфічні одиниці: *Петринка, Петрунеля* [10, II, с. 384] (пор. офіційне жіноче

ім'я *Петрунеля*, зафіксоване І.І. Трійняком [3, с. 295]), *Петропсин*, *Пепша*, *Питрусін*, а також ті, що виразно вказують на запозичення: *П'єр*, *Педро*, *Петручіо*.

МР Михайло (35 прізвиськ, 4,5%). Порівняно нечасто вживані найменування, утворені від офіційного імені Михайло: *Міхейчик*, *Михлик*, *Михалечко*, *Михалко* || *Міхалко*, *Михась*, *Михатко* [10, II, с. 249]; *Михуїлик*, *Махлай*, *Михей*, *Михальо*, *Миханьо*, *Михаль* [10, II, с. 284]. Більш поширені похідні від розмовного варіанта *Міша*, що засвідчують російськомовний вплив: *Мішуля*, *Мішаня*, *Мішулька*, *Мішик* [10, II, с. 258]; *Мішака*, *Міштунь*, *Миштеля*, *Мишигін*, *Мишундя*. Спорадично у прізвиськах побутує іменеваріант *Мись*: *Мисі*, *Мисій*, *Мисейко* [10, II, с. 246], *Мисік*, *Мисан*, *Мисько* || *Місько*, *Мицик* [10, II, с. 249] || *Міцик*, *Міцька*; *Мисянь*, *Миця* || *Міця* [10, II, с. 257; 249]. Засвідчено західнополіське прізвисько *Мінько* і холмське *Міньо* [9, с. 167] < Михайло, пор. *Мінька*, *Мінько*, *Міньо*, *Міньо* [3, с. 237–238]. Крім того, виокремлено специфічні назви, які можна кваліфікувати як оказіональні: *Міклушик*, *Мешка*, *Метеляс*, *Мікішон*, *Моша* [10, II, с. 236, 241, 280].

МР Андрій (31 прізвисько, 3,9%). Цей МР репрезентований в основному одним ІМ, оформленим прізвиськами: *Андрейко*, *Андрушко* || холмське *Яндрушко* [9, с. 168], *Андрійчик*; *Андріяхо*, *Андрило*, *Андрон*, *Андрусь*. Засвідчено варіанти імені, що виявляють консонантний протетизм, характерний для досліджуваних говірок: *Гандруха*, *Гандрась*, *Гандрик*, *Гандрело*, *Гандруша*, *Гандруньо*, *Гандрушка*, *Гандруха* [10, I, с. 41–42]. Уживана афеза *Дуся* < Андрус(я) < Андрій. У молодіжних мікроколективах функціонують прізвиська, утворені від поширеного варіанта *Гена*: *Гена*, *Ген*, *Гендрик*.

МР Олександр (29 прізвиськ, 3,7%). В активі народно-побутових особових назв не виявлено повного офіційного імені *Олександр*. Лише серед холмських дериватів засвідчено варіант *Ліксандер* [3, с. 170], появу якого спричинила втрата фонемі. Переважно функціонують розмовні варіанти: ІМ *Саня* || *Сеня*: *Санік*, *Санька*, *Санько*, *Сянчик*, *Сяндуньо*, *Сенічка*, *Сенько*, *Сеньчик*, *Сюник*, *Сан*, *Сандер*, *Саньдор* || *Сантор*, пор. *Сандар*, *Сандер*, *Сандик*, *Сандо* [3, с. 262]; *Сена*, пор. холмське *Сеньо* [9, с. 169]; *Саша*: *Сашуня*, *Сахно*. ІМ *Шура*: *Шурик*, що є очевидними росіянізмами, як і похідні від *Саша*. Ці антропоніми вживані для називання молодших осіб. Серед народно-побутових особових іменувань зафіксований варіант *Лесько* [10, II, с. 135].

МР Зиновій (26 прізвиськ, 3,3%). Відіменні деривати аналізованого МР оформлені здебільшого розмовним варіантом *Зень* || *Дзень*, належать в основному носіям старшого віку: похідні від *Зен-*:

Зеньочок, *Зинько*, *Зінік* || *Зеник*, || *Зеньо* || *Зіньо* || *Зоньо*, *Зенульо*, *Зенчик* [СППУ I, с. 390]; *Зуня*. Репрезентовані похідні з *Дзен-*: *Дзендо* [СППУ I, с. 310], *Дзень*, *Дзеньо* || *Дзюньо* || (115, 162), *Дзенько* || *Дзенько* || *Дзюньо* || *Дзінько*, *Дзюник*, *Дзюньзик*. В останніх іменуваннях відчутний вплив польської мови.

МР Віктор (25 прізвиськ, 3,2%). МР представлений похідними від офіційного імені *Віктор* і розмовного варіанта *Вітя*: *Вихторик*, *Вихторець*, *Витик* || *Віцик* || *Вісік*, *Вісько*, *Вітьок*, *Вітька*, *Вітюсік*, *Вітичко*, *Віндзік*; *Віта* [СППУ I, с. 195], *Вікса*, *Віргеля*, *Вітюн*, *Вітюга*, *Вітюх* [СППУ I, с. 197], *Вітьора*, *Вітьоша*, *Ветас*. У багатьох населених пунктах функціонує прізвисько-ім'я *Віцин* < *Віця* < Віктор ([СППУ I, с. 197]. Засвідчено також антропоніми *Віцик*, *Віцко*, *Вуця*, *Вуцик*, що відображають особливості західнополіської фонетики.

Деякі МР чоловічих відіменних прізвиськ кількісно менш репрезентативні, проте словотвірно розгалуженіші: *Дмитро* (22 прізвиська, 2,8%), *Сергій* (20 прізвиськ, 2,6%), *Валентин* (18 прізвиськ, 2,3%), *Павло* (18 прізвиськ, 2,3%), *Антон* (16 прізвиськ, 2%), *Григорій* (15 прізвиськ, 1,9%). Серед дериваційної бази прізвиськ вживані варіанти дуже давніх чоловічих імен: *Гардійон* < *Гордій*, *Гурих* < *Гурій*, *Йовець*, *Юстимчук* < *Устин*, *Каленик*, *Купріянець* < *Купріян*, *Кусіян* < *Касян*, *Никон*, *Каньор* < *Никанор*, *Лекан* < *Ліканор* < *Никанор*, *Маник* || *Манек*, *Маньо*, *Маньчик* [СППУ II, с. 204, 211] < *Мануїл*, *Ничипур* < *Ничипір*, *Парамошкін* < *Парамон*, *Парфирій* < *Парфеній*, *Патайчик* < *Іпатій*, *Сак*, *Сачко* < *Ісаак*, *Сакій*, *Сафон* < *Софон*, *Сизончик* < *Сезон*, *Халактій* < *Галактіон*, *Цизон* < *Созон*, *Созонт*, *Хвильчик*, *Халімон* < *Філімон*. Частина вуличних назв (77 прізвиськ, 9,8%) утворено від рідковживаних іменних основ: *Аврамець*, *Вакула*, *Калістрат*, *Конун*, *Лемпій*, *Мілат*, *Панафій*, *Піончик*, *Сапсон*, *Сарафім*, *Сидут*, *Сила*, *Соловій*.

Отже, можна підсумувати, що чоловічий неофіційний іменник Західного Полісся має широкую структурну розгалуженість, репрезентовану 10 іменними гніздами, що постали від таких імен-мотиваторів: *Іван*, *Микола*, *Василь*, *Володимир*, *Петро*, *Михайло*, *Андрій*, *Олександр*, *Зиновій*, *Віктор*. Серед дериваційної бази прізвиськ фіксуємо варіанти дуже давніх чоловічих імен, а також маловживані особові імена. Спостережено, що рідкісне ім'я людини переважно завжди стає її прізвиськом без будь-яких додаткових окреслень чи модифікацій. Перспективними в цьому напрямку дослідження можуть бути студії, присвячені подальшому вивченню відантропонімії неофіційних іменувань поліщуків, що постали від чоловічих особових імен на основі асоціативного зближення, інтерферентних процесів, запозичень з англійської, польської, російської та інших мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Суперанская А.В. Структура имени собственного (фонология и морфология). Москва, 1969. 362 с.
2. Бучко Г.Є. Народно-побутова антропонімія Бойківщини. *Linguistica slavica*: ювілейний зб. на пошану Ірини Михайлівни Железняк. Київ : Кий, 2002. С. 3–14.
3. Трійняк І.І. Словник українських імен. Київ : Довіра, 2005. 509 с.
4. Богдан С.К. Варіанти власних імен у прибузьких говірках. *Проблеми регіональної ономастики* : тези доп. і повід. наук. семінару. Київ, 1994. С. 9–10.
5. Остап Р.І. Із життя сучасних українських прізвиськ. 1. *Українська пропріальна лексика*: м-ли наук. семінару (13–14 вересня 2000 р.). Київ : Кий, 2000. С. 115–121.
6. Mrózek R. Pozycja otworów przezwiskowych w systemie antroponimicznym. *Przezwiseka i przydomki w językach słowiańskich*. Część I. Rozprawy Slawistyczne. 14. Lublin, 1998. S. 269–273.
7. Дуйчак М. Прізвиська та їх мотивація. *Проблеми сучасної ареології*. Київ: Наукова думка, 1994. С. 256–259.
8. Боронина О.В. К вопросу об отфамильных прозвищах. *Вопросы ономастики (Собственные имена в системе языка)*. Свердловск, 1980. С. 111–121.
9. Остап Н.Л. Холмські вуличні прізвиська: минуле і сучасне. *Діалектологічні студії*. 8: Говори південно-західного наріччя / [відп. ред. П. Гриценко, Н. Хобзей]. Львів: Ін-т українознав. ім. І. Крип'якевича НАН України, 2009. С. 159–173.
10. Словник прізвиськ північно-західної України: у 3-х т. [упоряд. Г. Л. Аркушин]. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2009.
11. Лук'янчук Р. Прізвисько – атрибут ментальності народу. *Етнокультура Волинського Полісся та чорнобильська трагедія*. Рівне, 1998. Вип. III. С. 67–75.

REFERENCES

1. Superanskaya A. V. (1969) *Struktura imeny sobstvennogo (fonologyya i morfologyya)* [The structure of the proper name (phonology and morphology)]. Moscow. (in Russian)
2. Buchko H. Ye. (2002) Narodno-pobutova antroponimiia Boikivshchyny Folk and household anthroponymy of Boykivshchyna [Folk and household anthroponymy of Boykivshchyna]. *Linguistica slavica*: anniversary collection in honor of Irina Mikhailovna Zheleznyak. Kyiv: Kyi, pp. 3–14.
3. Troinyak I. I. (2005) *Slovnnyk ukrainskykh imen* [Dictionary of Ukrainian names]. Kyiv: Dovira. (in Ukrainian)
4. Bogdan S. K. (1994) Varianty vlasnykh imen u prybuzkykh hovirkakh [Variants of proper names in foreign dialects]. *Problems of regional onomastics*: thesis add. and story: science. seminar. Kyiv, pp. 9–10.
5. Ostash R. I. (2000) Iz zhyttia suchasnykh ukrainskykh prizvysk [From the life of modern Ukrainian nicknames]. 1. *Ukrainian proprial vocabulary*: thesis of sciences seminar (September 13–14, 2000). Kyiv: Kyi, pp. 115–121.
6. Mrózek R. (1998) Pozycja otworów przezwiskowych w systemie antroponimicznym [Position of nickel holes in the anthroponymic system]. *Nicknames and nicknames in the Slavic languages*. Part I. Slavic Dissertations. 14. Lublin, pp. 269–273.
7. Duychak M. (1994) Prizvyska ta yikh motyvatsiia. Problemy suchasnoi areolohii [Nicknames and their motivation]. *Problems of modern areology*. Kyiv: Naukova Dumka, pp. 256–259.
8. Boronina O. V. (1980) K voprosu ob ofamilylnikh prozvyshchakh [To the question of surname nicknames]. *Questions of onomastics (Proper names in the language system)*. Sverdlovsk, pp. 111–121.
9. Ostash N. L. Kholm ski vulychni prizvyska: mynule i suchasne [Kholm street nicknames: past and present]. *Dialectological studies*. 8: Speeches of the south-western dialect / [rep. ed. P. Gritsenko, N. Hobzey]. Lviv: Inst. of Ukrainian studies. them. I. Krypyakevych NAS of Ukraine, 2009. P. 159–173.
10. Slovnnyk prizvysk pivnichno-zakhidnoi Ukrainy (2009) [Dictionary of nicknames of north-western Ukraine]: in 3 volumes [order. G. L. Arkushin]. Lutsk: RVV “Vezca” Volyn. nat. un-tu them. Lesya Ukrainka.
11. Lukyanchuk R. (1998) Prizvysko – atrybut mentalnosti narodu [Nickname – an attribute of the mentality of the people]. *Ethnoculture of Volyn Polissya and the Chernobyl tragedy*. Rivne. Issue. III, pp. 67–75.